

Nasjonal veiledende plan for sykepleiepraksis: Crohn, Ulcerøs colitt

Utarbeidet av: OUS HF, HN RHF og HSØ RHF

Plan ID: 1021 Versjon: 1.2

Revideres innen dato: 12.02.2022

FUNKSJONSOMRÅDER (FO)			
1.	Kommunikasjon/sanser	5.	Eliminasjon
2.	Kunnskap/utvikling/psykisk	6.	Hud/vev/sår
3.	Respirasjon/sirkulasjon	7.	Aktivitet/funksjonsstatus
4.	Ernæring/væske/elektrolyttbalanse	8.	Smarter/søvn/hvile/velvære
9.	Seksualitet/reproduksjon	10.	Sosialt/planlegging av utskriving
11.	Åndelig/kulturelt/livsstil	12.	Annet/legedelegerte aktiviteter

FO	SCT	Sykepleiediagnose	SCT	Mål og intervensjon	Spesifiser	Frekvens/situasjon	Referanse
2	129864005	Mangelfull kunnskap om sykdomsprosess	1141697008	Viser kunnskap om sykdom			
			709483007	Vurdering av kunnskap om sykdom			
			84635008	Undervisning om sykdomsprosess			(1,7,8)
			710858002	Vurdering av kunnskap om legemiddelregime			
			967006	Opplæring i medisiner			(5)
			223464006	Undervisning om prosedyre			(1,2,5,7)
4	129845004	Risiko for lavt næringsinntak	1145522009	Bedret ernæringsstatus			
			1759002	Vurdering av ernæringsstatus			
				VAR: Kartlegging av ernæringsstatus			
			103699006	Henvising til klinisk ernæringsfysiolog			
4	1144779008	Økt risiko for å være undervektig	43664005	Normal vekt			
			307818003	Overvåking av vekt			
4	284670008	Svekket ernæringsstatus	1145522009	Bedret ernæringsstatus			
			1759002	Vurdering av ernæringsstatus			

Nasjonal veiledende plan for sykepleiepraksis: Crohn, Ulcerøs colitt

				VAR: Kartlegging av ernæringsstatus			
			410175003	Håndtering av kosthold			(1,2,4,5,7)
				Se NVP: Ernæringssvikt- underernæring			
3	413320001	Problem med fysisk helse	1148974002	I fysisk fin form			
			304495004	Overvåking av vitale tegn			(7,8)
4	190902006	Forstyrrelse i væskebalanse	10033721	Væskebalanse innenfor normalområdet			
			430147008	Overvåking av væskebalanse			
			711006002	Måling av væskeinntak			
			711005003	Måling av væskeproduksjon			
			103744005	Administrering av væske intravenøst			
			166685005	Normal elektrolyttbalanse			
			47451004	Administrering av elektrolytter			(5,7)
5	62315008	Diaré	162089003	Normal avføring			
			711003005	Overvåking av tarmmotilitet			(9)
			386260000	Behandling av diaré			
				VAR: Avføringsprøve			
			713115004	Forebygging av obstipasjon			
				VAR: Kartlegging av risiko for obstipasjon			
				VAR: Forebygging og behandling av obstipasjon			
				Se VP Diare			
6	70693003	Risiko for nedsatt hudkvalitet	444884003	Intakt hud			

Nasjonal veiledende plan for sykepleiepraksis: Crohn, Ulcerøs colitt

			225397006	Vurdering av hud			(7,8)
			710054004	Opprettholdelse av hudkvalitet			
			733925000	Påføring av salve			
6	7919002	Svekket hudkvalitet	444884003	Intakt hud			
			225397006	Vurdering av hud			(7,8)
8	274663001	Akutt smerte	81765008	Ingen smerte			
			278414003	Håndtering av smerte			(1,2,5,7)
				Se VP Smerte -akutt			
8	82423001	Kronisk smerte	1156446004	Viser tilstrekkelig smertekontroll			
			278414003	Håndtering av smerte			(1,2,5,7)
				Se VP Smerte- langvarig			
8	704414005	Risiko for søvnproblem	1137437005	Tilstrekkelig søvn			
			445221009	Vurdering av søvnmønster			
				Se VP Søvnforstyrrelse			
2	84229001	Fatigue	1149160000	Redusert fatigue			
			385722003	Mestringsstøtte			
			183051005	Anbefaling om hvile			
3	78648007	Risiko for infeksjon	397680002	Ingen tegn eller symptomer på infeksjon			
			10036916	Forebygge infeksjon			
			304495004	Overvåking av vitale tegn			(7,8)
				Se VP Smitte- Isolering			

Nasjonal veiledende plan for sykepleiepraksis: Crohn, Ulcerøs colitt

				Se VP Sepsis			
				VAR: Isolering ved kontaktsmitte			
				VAR: Isolering ved dråpesmitte			
				VAR: Tidlig identifisering av kliniske tegn på forverring av helsetilstanden			
2	704421005	Risiko for mestringsvikt	425726009	Klar for økt mestring			
			371754007	Planlegging av utskrivelse			
				Se VP Hjemreise			
			308457002	Henvvisning til stomisyepleier			
			710915002	Henvisning til kommunale tjenester			
			1156892006	Fastsetting av tidspunkt for oppfølgingstime			(6)

Nasjonal veiledende plan for sykepleiepraksis: Crohn, Ulcerøs colitt

Referanser

1. Peppercorn, M. A, Kane, S.K. Clinical manifestations, diagnosis, and prognosis of ulcerative colitis in adults [Internett]. UpToDate; [hentet 05.12.18]. Tilgjengelig fra: <https://www.uptodate.com/contents/4067/print>
2. MacDermott, R.P, Rutgeerts, P, Robson, K.M. Management of mild to moderate ulcerative colitis in adults. [Internett]. UpToDate; [hentet 05.12.18]. Tilgjengelig fra: <https://www.uptodate.com/contents/4051>
3. Landforeningen mot fordøyelsessykdommer. [Internett]. Oslo. [hentet 18.12.06]. Tilgjengelig fra: <https://www.lmf norge.no/>
4. DeLegge, M.H, Rutgeerts, P, Robson, K.M. Nutrition and dietary management for adults with inflammatory bowel disease [Internett]. UpToDate; [hentet 06.12.18]. Tilgjengelig fra: <https://www.uptodate.com/contents/13924/print>
5. Peppercorn, M.A, Farrell, M.D. Management of severe ulcerative colitis in adults [Internett]. UpToDate; [hentet 05.12.18]. Tilgjengelig fra: <https://www.uptodate.com/contents/management-of-severe-ulcerative-colitis-in-adults>
6. Belling, R, McLaren, S, Woods, L. Specialist nursing interventions for inflammatory bowel disease. [Internett]. Cochrane database of systematic reviews; [hentet 06.12.18]. Tilgjengelig: <https://www.cochranelibrary.com/cdsr/doi/10.1002/14651858.CD006597.pub2/epdf/full>
7. Peppercorn, M.A, Rutgeerts, P, Robson K.M. Clinical manifestations, diagnosis and prognosis of Crohn disease in adults [Internett]. UpToDate; [hentet 06.12.18]. Tilgjengelig: <https://www.uptodate.com/contents/4070>
8. Hashash, J.A, Rutgeerts, P, Robson, K.M. Overview of medical management of high-risk, adult patients with moderate to severe Crohn disease [Internett]. UpToDate; [hentet 06.12.18]. Tilgjengelig: <https://www.uptodate.com/contents/16224>

Nasjonal veiledende plan for sykepleiepraksis: Crohn, Ulcerøs colitt

Metoderapport

AVGRENSNING OG FORMÅL	
1	<p>Overordnede mål for VP:</p> <p>Å sikre god behandling og oppfølging av pasienter Crohn/Ulcerøs colitt sykdom. Å sikre kontinuitet og sikkerhet i behandling og pleie. Hva er beste sykepleieintervensjoner til pasienter med Crohn/Ulcerøs colitt sykdom.</p>
2	<p>Hvem gjelder VP for (populasjon, pasient):</p> <p>Alle voksne pasienter med Crohn/Ulcerøs colitt innlagt på sykehus.</p>
INVOLVERING AV INTERESSETER	
3	<p>Navn, tittel og arbeidssted på medlemmer av arbeidsgruppen som har utarbeidet VP-en:</p> <p>Overført ICNP 2021 Arbeidsgruppe HN RHF: Rita Hofsføy, spesialsykepleier, Med avd. Unn Harstad Hege Jenssen, Klikkrådgiver, HLK. Unn Tromsø Lisa Johansen, spesialsykepleier, AKUM, Unn Tromsø</p> <p>Annika Brandal, HSØ RHF Sidsel R. Børmark, HSØ RHF</p> <p>Revidert desember 2018 Ida Sofie Aagesen Røed, Spesialsykepleier/fagutviklingssykepleier, Gastromedisinsk avdeling Anja Sørensen, sykepleier, Gastromedisinsk avdeling Tone Lisland, klinisk spesialist i sykepleie, Gastromedisinsk avdeling</p> <p>Arbeidsgruppe fra 2015 Elisabeth Finnes, Spesialsykepleier, Generell indremedisinsk avdeling dagpost. Turid Bua, Spesialsykepleier/fagutviklingssykepleier, Gastromedisinsk avdeling.</p>

Nasjonal veiledende plan for sykepleiepraksis: Crohn, Ulcerøs colitt

	Pia Fidje Amundsen, sykepleier med fagansvar, Gastromedisinsk avdeling.
4	Synspunkter og preferanser fra målgruppen som VP-en gjelder for: Det er lite kvalitativ forskning som omhandler pasientgruppens egne opplevelser og erfaringer. En metaanalyse underbygger derimot påstanden om at oppfølging etter sykehusopphold er viktig. Gruppen har gjennomgått relevant litteratur, i tillegg til å inkludere egen erfaring fra arbeid med pasientgruppen. En sykepleier med diagnosen Ulcerøs colitt har lest og gitt tilbakemelding på den. Høringssvar fra brukerrådet ved VBP utarbeidet i 2015 er tatt høyde for i utarbeidelse av denne VBP-en.
METODISK NØYAKTIGHET	
5	Systematiske metoder ble benyttet for å søke etter kunnskapsgrunnlaget: Systematiske litteratursøk ble gjort av bibliotekar. Søkestrategi er vedlagt. Det er også brukt prosedyrer fra E-håndbok. Nytt søk gjort av bibliotekar 29/11-18 med samme søkestrategi som i 2015.
6	Kriterier for utvelgelse av kunnskapsgrunnlaget er: Ved gjennomgang av litteratur som ble brukt i den opprinnelige versjonen fra 2015, ble alle referanser ekskludert til fordel for nyere forskning. Henviser nå til oppdatert evidensbasert forskning/guidelines.
7	Styrker og svakheter ved kunnskapsgrunnlaget: Der det i forskningsartiklene er evidens for en anbefaling, er dette fulgt. Der forskningen ikke kommer med konkrete praktiske anbefalinger har arbeidsgruppen basert anbefalingene i VBP-en på konsensus og klinisk erfaring.
8	VP er blitt vurdert internt/eksternt av relevante fagressurser (tittel, navn, arbeidssted): 2021 innspill Helseplattformen: Hva med retten til Kontaktlege og individuell plan? Eller er dette litt på siden kanskje? Rekkefølge: De fysiske problemene først Dette må tas med til vurdering ved neste oppdatering av planen.

Nasjonal veiledende plan for sykepleiepraksis: Crohn, Ulcerøs colitt

	<p>Har per 21/12-18 ikke fått høringssvar av under nevnte som har mottatt VBPen. Mare Høivik- Lege. Gastromedisinsk avdeling. Ullevål. Helene Kittelsen. Gastrosykepleier. Gastrokirurgisk sengepost. Ullevål Elisabeth Finnes. Gastrosykepleier. Medisinsk Dagpost. Ullevål. Lmf – Landsforeningen mot fordøyelsessykdommer representant. (ukjent hvem)</p>
ENDRINGER OG ANSVAR	
9	Endringer siden forrige versjon:
10	Tidsplan og ansvarlige personer for oppdatering av VP-en er: Neste revisjon blir innen januar 2022. Ansvarlig for revidering Ida Sofie Aagesen Røed, OUS.

Nasjonal veiledende plan for sykepleiepraksis: Crohn, Ulcerøs colitt

Dokumentasjon av litteratursøk for veiledende plan Crohn/Ulcerøs colitt

Til søk for VBP utfører vi søk i de basene som er beskrevet nedenfor, dette etter avtale med Klinisk Dokumentasjon Sykepleie (KDS) - DP Løsning Regional EPJ.

Vi søker i et begrenset antall databaser, de fleste er kilder for oppsummert forskning. I databasene som også inneholder enkeltstudier - PubMed/Medline og SveMed+: vi søker først og fremst etter systematiske oversikter og/eller etter artikler publisert i diverse nordiske sykepleietidsskrifter, se kommentar ved disse basene under.

Problemstilling	Hvordan behandle, informere, redusere og /eller lindre symptomer hos pasienter med ulcerøs colitt/crohn innlagt på sykehus?
Bibliotekar som utførte/veiledet søket:	Marie
Kontaktperson/avd.	Ida Sofie Aagensen Røed (GAS) idroee@ous-hf.n Ida Steen (IMS) idstee@ous-hf.no
Dato for søk:	20. oktober 2014 29 november 2018: oppdatering av søk
Navn VBP	Crohn/Ulcerøs colitt

Database/ressurs:	Fagprosedyrer som er lokalt utviklet og godkjent i de enkelte helseforetak (på nettsiden til Helsebiblioteket)
Søkehistorie:	Sett gjennom liste
Treff:	0

Database/ressurs:	VAR HEALTHCARE (tidligere PPS - Praktiske prosedyrer i sykepleietjenesten)
--------------------------	--

Nasjonal veiledende plan for sykepleiepraksis: Crohn, Ulcerøs colitt

Søkehistorie:	Dere ser selv i E-håndboka -> Kunnskapskilder > VAR
Treff:	

Database/ressurs:	Nasjonale retningslinjer fra Helsedirektoratet
Søkehistorie:	Sett gjennom liste
Treff:	IBD inflammatorisk tarmsykdom Kapittel i: Prioriteringsveileder - gastroenterologisk kirurgi Sist oppdatert: 02.11.2015 https://helsedirektoratet.no/retningslinjer/gastroenterologisk-kirurgi/seksjon?Tittel=ibd-inflammatorisk-tarmsykdom-9439

Database/ressurs:	Folkehelseinstituttet - rapporter og trykksaker
Søkehistorie:	Crohn, ulcerøs colitt, inflammatorisk tarmsykdom m.fl 2010 -
Treff:	0

Database/ressurs:	Helsebibliotekets retningslinjebase
Søkehistorie:	Sett gjennom emnegruppe «Mage og tarm»

Nasjonal veiledende plan for sykepleiepraksis: Crohn, Ulcerøs colitt

Treff:	<p>Kapittel T12.6 i Legemiddelhandboka: Inflammatorisk tarmsykdom Sist endret: 25.10.2017 http://legemiddelhandboka.no/Terapi/17359</p> <p>Inflammatorisk tarmsykdom (IBD) Kapittel 5.15 i Generell veileder i Pediatri fra Norsk barnelegeforening Sist oppdatert: 2016 https://www.helsebiblioteket.no/pediatriveiledere?menuitemkeylev1=5962&menuitemkeylev2=5967&key=143390</p> <p>Se evt Nasjonale retningslinjer fra Helsedirektoratet og fra Sundhedsstyrelsen i disse basene.</p>
Database/ressurs:	NICE Guidance (UK)
Søkehistorie og treff:	<p>Conditions and diseases > All NICE products on inflammatory bowel disease Fra lenken over finner dere bl.a:</p> <p>NICE Pathways</p> <p>Colonoscopic surveillance overview https://pathways.nice.org.uk/pathways/colonoscopic-surveillance</p>

Nasjonal veiledende plan for sykepleiepraksis: Crohn, Ulcerøs colitt

	<p>Crohn's disease overview https://pathways.nice.org.uk/pathways/crohns-disease</p> <p>Ulcerative colitis overview https://pathways.nice.org.uk/pathways/ulcerative-colitis</p> <p>NICE guidelines</p> <p>De to øverste retningslinjene er forventet å bli oppdaterte i april 2019:</p> <p>Crohn's disease: management Clinical guideline [CG152] Published date: October 2012 Last updated: May 2016 https://www.nice.org.uk/guidance/cg152</p> <p>Ulcerative colitis: management Clinical guideline [CG166] Published date: June 2013 https://www.nice.org.uk/guidance/cg166</p> <p>Colorectal cancer prevention: colonoscopic surveillance in adults with ulcerative colitis, Crohn's disease or adenomas Clinical guideline [CG118] Published date: March 2011 https://www.nice.org.uk/guidance/cg118</p> <p>Quality standards</p> <p>Inflammatory bowel disease Quality standard [QS81] Published date: February 2015 https://www.nice.org.uk/guidance/qs81</p>
Database/ressurs:	Socialstyrelsen (Sve) - Nationella riktlinjer

Nasjonal veiledende plan for sykepleiepraksis: Crohn, Ulcerøs colitt

Søkehistorie:	Sett gjennom liste
Treff:	0

Database/ressurs:	Sundhedsstyrelsen - Kvalitet og retningslinjer (DK)
Søkehistorie:	Sett gjennom liste
Treff:	0

Database/ressurs:	Center for kliniske retningslinjer (DK)
Søkehistorie:	Sett gjennom Godkente retningslinjer
Treff:	0

Database/ressurs:	Nursing Reference Center
Søkehistorie:	<p>Søkt i tittelfeltet:</p> <p>(ulcerative AND colit*) OR crohn* OR ibd OR (inflammatory AND bowel)</p> <p>Avgrenset til publikasjonstypene: Quick Lessons, Evidence Based Care Sheets, Skills og Patient Handouts</p> <p><i>For å få fulltekstlenkene til å virke: det kan være nødvendig å kopiere og lime inn lenkene inn i nettleserens adressefelt (URL-feltet), istedet for bare å klikke på dem.</i></p>

Nasjonal veiledende plan for sykepleiepraksis: Crohn, Ulcerøs colitt

Treff:	<p><u>Quick Lessons</u></p> <p>Inflammatory Bowel Disease By: Smith N, Karakashian AL, Pravikoff D, CINAHL Nursing Guide, September 7, 2018 http://search.ebscohost.com/login.aspx?direct=true&db=nup&AN=T708146&site=nup-live&scope=site</p> <p>Ulcerative Colitis By: Caple C, Karakashian AL, Pravikoff D, CINAHL Nursing Guide, November 9, 2018 http://search.ebscohost.com/login.aspx?direct=true&db=nup&AN=T700427&site=nup-live&scope=site</p> <p>Crohn's Disease By: Schub T, Karakashian AL, Pravikoff D, CINAHL Nursing Guide, August 4, 2017 http://search.ebscohost.com/login.aspx?direct=true&db=nup&AN=T700307&site=nup-live&scope=site</p> <p><u>Evidence Based Care Sheets</u></p> <p>Inflammatory Bowel Disease: Dietary and Nutritional Considerations By: Marcel C, Pravikoff D, CINAHL Nursing Guide, May 5, 2017 http://search.ebscohost.com/login.aspx?direct=true&db=nup&AN=T708140&site=nup-live&scope=site</p> <p>Crohn's Disease in Children and Adolescents: Dietary and Nutritional Considerations By: Marcel C, Pravikoff D, CINAHL Nursing Guide, March 9, 2018 http://search.ebscohost.com/login.aspx?direct=true&db=nup&AN=T708141&site=nup-live&scope=site</p> <p>Case Management: the Patient with Inflammatory Bowel Disease By: Mennella H, Schub T, Pravikoff D, CINAHL Nursing Guide, April 6, 2018</p>
--------	--

Nasjonal veiledende plan for sykepleiepraksis: Crohn, Ulcerøs colitt

<http://search.ebscohost.com/login.aspx?direct=true&db=nup&AN=T708388&site=nup-live&scope=site>

Crohn's Disease: Inducing/Maintaining Remission with Medications By: Pilgrim J, Schiebel DA, Pravikoff D, CINAHL Nursing Guide, December 15, 2017

<http://search.ebscohost.com/login.aspx?direct=true&db=nup&AN=T700393&site=nup-live&scope=site>

Ulcerative Colitis: Alternative Therapy By: Ashley TJ, Karakashian AL, Pravikoff D, CINAHL Nursing Guide, January 19, 2018

<http://search.ebscohost.com/login.aspx?direct=true&db=nup&AN=T703870&site=nup-live&scope=site>

Annen tittel er:

- Ulcerative Colitis: Health Care Costs

Skills

Patient Education: Teaching the Patient with Crohn's Disease By: Kornusky J, Engelke Z, Pravikoff D, CINAHL Nursing Guide, May 11, 2018

<http://search.ebscohost.com/login.aspx?direct=true&db=nup&AN=T902982&site=nup-live&scope=site>

Patient Handouts

Inflammatory Bowel Disease By: Kohnle D, Mahnke D, Health Library: EvidenceBased Information, September 1, 2017

http://search.ebscohost.com/login.aspx?direct=true&db=nup&AN=200986700_6&site=nup-live&scope=site

Ulcerative Colitis By: Carson-DeWitt R, Mahnke D, Health Library: EvidenceBased Information, September 1, 2017

http://search.ebscohost.com/login.aspx?direct=true&db=nup&AN=200986666_0&site=nup-live&scope=site

Crohn Disease By: Carson-DeWitt R, Mahnke D, Health Library: Evidence-Based Information, December 1, 2017

http://search.ebscohost.com/login.aspx?direct=true&db=nup&AN=200986664_8&site=nup-live&scope=site

Discharge Instructions for Ulcerative Colitis By: Neff DM, Mahnke D, Health Library: Evidence-Based Information, September 1, 2016

http://search.ebscohost.com/login.aspx?direct=true&db=nup&AN=201006628_2&site=nup-live&scope=site

Discharge Instructions for Crohn's Disease By: Neff DM, Mahnke D, Health Library: Evidence-Based Information, September 1, 2016

Nasjonal veiledende plan for sykepleiepraksis: Crohn, Ulcerøs colitt

	<p>http://search.ebscohost.com/login.aspx?direct=true&db=nup&AN=200980552_0&site=nup-live&scope=site</p> <p>Discharge Instructions for Crohn's Disease Flare By: Mahnke D, Health Library: Evidence-Based Information, September 1, 2016 http://search.ebscohost.com/login.aspx?direct=true&db=nup&AN=201218515_9&site=nup-live&scope=site</p> <p>Ulcerative Colitis (Alternative Therapy) Health Library: Evidence-Based Information, December 1, 2015 http://search.ebscohost.com/login.aspx?direct=true&db=nup&AN=200986464_9&site=nup-live&scope=site</p> <p>Crohn's Disease (Alternative Therapy) Health Library: Evidence-Based Information, December 1, 2015 http://search.ebscohost.com/login.aspx?direct=true&db=nup&AN=200986442_5&site=nup-live&scope=site</p> <p>Fecal Transplants Induce Ulcerative Colitis Remission By: Woods M, Health Library: Evidence-Based Information, July 1, 2015 http://search.ebscohost.com/login.aspx?direct=true&db=nup&AN=201311664_9&site=nup-live&scope=site</p> <p>Andre titler er:</p> <ul style="list-style-type: none">• Natural and Alternative Treatment Study Report: Turmeric for Ulcerative Colitis• Combination Infliximab Plus Azathioprine for Newly Diagnosed Crohn's Disease• Natural and Alternative Treatment Study Report: Wormwood for Crohn's Disease
Database/ressurs:	UpToDate

Nasjonal veiledende plan for sykepleiepraksis: Crohn, Ulcerøs colitt

Søkehistorie og treff:	<p>Samleside for temaoversikter på IBD:</p> <p>Contents: Inflammatory bowel disease .</p> <p>Fra lenken over finner der bl. a:</p> <p>Definition, epidemiology, and risk factors in inflammatory bowel disease http://www.uptodate.com/contents/4066</p> <p>Epidemiology and environmental factors in inflammatory bowel disease in children and adolescents http://www.uptodate.com/contents/5889</p> <p>Nutrient deficiencies in inflammatory bowel disease http://www.uptodate.com/contents/5887</p> <p>Nutrition and dietary management for adults with inflammatory bowel disease http://www.uptodate.com/contents/13924</p> <p>Clinical manifestations, diagnosis, and prognosis of ulcerative colitis in adults http://www.uptodate.com/contents/4067</p> <p>Management of mild to moderate ulcerative colitis in children and adolescents http://www.uptodate.com/contents/5871</p> <p>Management of mild to moderate ulcerative colitis in adults http://www.uptodate.com/contents/4051</p> <p>Management of severe or refractory ulcerative colitis in children and adolescents http://www.uptodate.com/contents/99093</p> <p>Management of severe ulcerative colitis in adults http://www.uptodate.com/contents/4068</p> <p>Surgical management of ulcerative colitis http://www.uptodate.com/contents/1375</p> <p>Overview of the management of Crohn's disease in children and adolescents http://www.uptodate.com/contents/5866</p> <p>Overview of the medical management of mild (low risk) Crohn disease in adults http://www.uptodate.com/contents/4069</p> <p>Overview of medical management of high-risk, adult patients with moderate to severe Crohn disease</p>
-------------------------------	---

Nasjonal veiledende plan for sykepleiepraksis: Crohn, Ulcerøs colitt

	<p>http://www.uptodate.com/contents/16224</p> <p>Clinical manifestations of Crohn disease in children and adolescents http://www.uptodate.com/contents/5865</p> <p>Clinical manifestations, diagnosis and prognosis of Crohn disease in adults http://www.uptodate.com/contents/4070</p> <p>Management of Crohn disease after surgical resection http://www.uptodate.com/contents/4084</p>
--	---

Database/ressurs:	Best Practice
Søkehistorie:	Show Conditions: crohn's disease, ulcerative colitis
Treff:	Crohn's disease http://bestpractice.bmj.com/best-practice/monograph/42.html Ulcerative colitis http://bestpractice.bmj.com/best-practice/monograph/43.html

Database/ressurs:	The Cochrane Library (delbasen Cochrane Database of Systematic Reviews)
Søkehistorie og treff:	Search in record title: (ulcerative AND colit*) OR crohn* OR ibd OR (inflammatory AND bowel) Nedenfor: stort sett utelatt oversikter om kirurgi/farmakologi: Se øvrige oversikter her:

Nasjonal veiledende plan for sykepleiepraksis: Crohn, Ulcerøs colitt

Browse by Cochrane Group <https://www.cochranelibrary.com/browse-by-review-group> - velge "Inflammatory bowel disease». Totalt 87 oversikter pr. 28/11.

TI: Enteral nutritional therapy for induction of remission in Crohn's disease SO: Cochrane Database of Systematic Reviews

YR: 2018

<http://dx.doi.org/10.1002/14651858.CD000542.pub3>

TI: Enteral nutrition for maintenance of remission in Crohn's disease SO: Cochrane Database of Systematic Reviews

YR: 2018

<http://dx.doi.org/10.1002/14651858.CD005984.pub3>

TI: Endoscopic scoring indices for evaluation of disease activity in ulcerative colitis SO: Cochrane Database of Systematic Reviews

YR: 2018

<http://dx.doi.org/10.1002/14651858.CD011450.pub2>

TI: Fecal transplantation for treatment of inflammatory bowel disease SO: Cochrane Database of Systematic Reviews

YR: 2018

<http://dx.doi.org/10.1002/14651858.CD012774.pub2>

TI: Cannabis for the treatment of ulcerative colitis

SO: Cochrane Database of Systematic Reviews

YR: 2018

<http://dx.doi.org/10.1002/14651858.CD012954.pub2>

TI: Cannabis for the treatment of Crohn's disease

SO: Cochrane Database of Systematic Reviews

YR: 2018

<http://dx.doi.org/10.1002/14651858.CD012853.pub2>

TI: Strategies for detecting colon cancer in patients with inflammatory bowel disease SO: Cochrane Database of Systematic Reviews

YR: 2017

<http://dx.doi.org/10.1002/14651858.CD000279.pub4>

Nasjonal veiledende plan for sykepleiepraksis: Crohn, Ulcerøs colitt

TI: Placebo response and remission rates in randomised trials of induction and maintenance therapy for ulcerative colitis SO: Cochrane Database of Systematic Reviews

YR: 2017

<http://dx.doi.org/10.1002/14651858.CD011572.pub2>

TI: Treatment and prevention of pouchitis after ileal pouch-anal anastomosis for chronic ulcerative colitis

SO: Cochrane Database of Systematic Reviews

YR: 2015

<http://dx.doi.org/10.1002/14651858.CD001176.pub3>

TI: Omega 3 fatty acids (fish oil) for maintenance of remission in Crohn's disease SO: Cochrane Database of Systematic Reviews

YR: 2014

<http://dx.doi.org/10.1002/14651858.CD006320.pub4>

TI: Helminth therapy (worms) for induction of remission in inflammatory bowel disease SO: Cochrane Database of Systematic Reviews

YR: 2014

<http://dx.doi.org/10.1002/14651858.CD009400.pub2>

TI: Laparoscopic versus Open surgery for small bowel Crohn's disease SO: Cochrane Database of Systematic Reviews

YR: 2011

<http://dx.doi.org/10.1002/14651858.CD006956.pub2>

TI: Psychological interventions for treatment of inflammatory bowel disease SO: Cochrane Database of Systematic Reviews

YR: 2011

<http://dx.doi.org/10.1002/14651858.CD006913.pub2>

TI: Interventions for prevention of post-operative recurrence of Crohn's disease SO: Cochrane Database of Systematic Reviews

YR: 2009

<http://dx.doi.org/10.1002/14651858.CD006873.pub2>

TI: Specialist nursing interventions for inflammatory bowel disease SO: Cochrane Database of Systematic Reviews

YR: 2009

<http://dx.doi.org/10.1002/14651858.CD006597.pub2>

Nasjonal veiledende plan for sykepleiepraksis: Crohn, Ulcerøs colitt

	<p>Nevner en protokoll (ikke ferdig):</p> <p>TI: Dietary interventions for induction and maintenance of remission in inflammatory bowel disease SO: Cochrane Database of Systematic Reviews YR: 2017 http://dx.doi.org/10.1002/14651858.CD012839</p>
--	---

Database/ressurs:	PubMed
--------------------------	------------------------

Nasjonal veiledende plan for sykepleiepraksis: Crohn, Ulcerøs colitt

Søkehistorie og treff:	<p><u>Søk 1</u></p> <p>Søkeresultatet nedenfor er avgrenset med PubMeds filter for mulige systematiske oversikter (Systematic[sb]), og til retningslinjer.</p> <p>Siste 5 år, engelsk språk.</p> <p>Har lagt til en avgrensing - «sykepleierettet» søkestreng, + diverse temaer fra pico-skjemaet.</p> <p>"Inflammatory Bowel Diseases"[Majr] AND (nursing OR nurse's OR nurse OR nurses OR Nursing journals[sb] OR Patient Care[Mesh:NoExp] OR Nursing Care[Mesh] OR "Psychiatry and Psychology Category"[Mesh] OR Patients/psychology[Mesh] OR Patient Care Management[mesh] OR "Patient Education as Topic"[Mesh] OR Pain/prevention and control OR Pain Management[Mesh] OR Pain Measurement[Mesh] OR Inflammatory Bowel Diseases/diet therapy[Mesh] OR Nutrition Therapy[Mesh] OR Diet[Mesh] OR Drinking[Mesh] OR Beverages[Mesh] OR Inpatients[Mesh] OR "Adolescent, Hospitalized"[Mesh] OR "Child, Hospitalized"[Mesh] OR Hospitalization[Mesh] OR Diarrhea[Mesh] OR Oral Ulcer[Mesh] OR Skin Care[Mesh] OR Skin Cream[Mesh] OR Administration, Topical[Mesh] OR Soaps[Mesh] OR Ointments[Mesh] OR Ointment Bases[Mesh] OR Wound Healing[Mesh]) AND (systematic[sb] OR Practice Guidelines as Topic[mesh] OR Guideline[ptyp] OR Practice Guideline[ptyp]) AND English[lang] AND "last 5 years"[PDat]</p> <p>Søket gir treff på 271 artikler pr. 29/11.</p> <p>Disse kan ses ved å kopiere hele søkestrategien og lime den inn i søkeboksen til PubMed: https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed?otool=inouolib</p> <p>IKKE velg Best Match hvis dette kommer opp som et valg, behold Most Recent som rangeringsvalg.</p> <p>Kommentarer:</p> <p>Søk på emneord - Mesh/Majr, inkluderer alle mer spesifikke emneord, dvs "Inflammatory Bowel Diseases"[Majr]: her søkes det automatisk på crohn og ulcerøs colitt.</p>
-------------------------------	---

Nasjonal veiledende plan for sykepleiepraksis: Crohn, Ulcerøs colitt

Oversikter fra Cochrane Database of Systematic Reviews er blant treffene, disse kan også ses i denne basen over.

Søk 2

Har gjort et ekstra søk i den delen av PubMed som ennå ikke er registrert med emneord («NOT Medline[sb]»). Også her avgrenset til mulige systematiske oversikter eller retningslinjer.

(ibd[ti] OR inflammatory bowel disease[ti] OR inflammatory bowel diseases[ti] OR crohn[ti] OR crohn's[ti] OR ulcerative colitis[ti]) AND (systematic[sb] OR systematic review[ti] OR metaanalys*[ti] OR meta-analys*[ti] OR guideline*[ti]) AND English[lang] AND "last 1 years"[PDat] **NOT medline[sb]**

Av totalt 175 artikler, har jeg plukket ut [29 artikler](#). Som for søk 1, lim inn søkestrategien inn i PubMed dersom dere vil se alle treff.

Retningslinjer fra ACG og Espen er blant treffene, kan også ses her:

Management of crohn's disease in adults

Guideline from American College of Gastroenterology - 2018 <http://gi.org/wp-content/uploads/2018/04/ajg201827.pdf>

Preventive care in inflammatory bowel disease

Guideline from American College of Gastroenterology - 2017 <http://gi.org/wp-content/uploads/2017/02/ACGIBDPreventiveCareGuideline2017.pdf>

Clinical nutrition in inflammatory bowel disease ESPEN guideline - 2017

[https://www.espen.org/files/ESPEN-guideline_Clinical-nutrition-in-inflammatory-bowel-disease.pdf](https://www.espen.org/files/ESPEN-guideline_Clinical-nutrition-ininflammatory-bowel-disease.pdf)

Database/ressurs:

[SveMed+](#)

Nasjonal veiledende plan for sykepleiepraksis: Crohn, Ulcerøs colitt

Søkehistorie:	Exp Inflammatory Bowel Diseases/ Avgrenset til 2011-
Treff:	Totalt 58 artikler. Her er noen eksempler, søk selv hvis dere vil se alle. Nutritjonsbehandling vid Crohns sjukdom hos barn Finkel, Yigael Dietistaktuelt 2018;27(1)12-5 http://dp.hpublication.com/publication/331a18c1/mobile/?alt=1 Inflammatorisk fordøyelsessykdom - fra partnerens synsvinkel Överlie, Anne; Grov, Ellen Karine; Ytrehus, Siri Nordisk Tidsskrift for Helseforskning 2018;14(1)1-17 https://septentrio.uit.no/index.php/helseforsk/article/view/4296 Så blir vården god för patienter med IBD Andersson, Margareta Omvårdnadsmagasinet 2018;16(1)14-6 https://www.swenurse.se/omvardnadsmagasinet/tidigare-nr/nr-01-arganghttps://www.swenurse.se/omvardnadsmagasinet/tidigare-nr/nr-01-argang-2018/sa-blir-varden-god-for-patienter-med-ibd/2018/sa-blir-varden-god-for-patienter-med-ibd/ Mangeltilstander ved inflammatorisk tarmsykdom Frigstad, Svein Oskar Utposten 2018;47(2)15 https://www.utposten.no/i/2018/2/utposten-2-2018-a-658 Den humane tarmmikrobiota

Nasjonal veiledende plan for sykepleiepraksis: Crohn, Ulcerøs colitt

	<p>Knudsen, Julie Kristine; Bundgaard-Nielsen, Caspar; Hagström, Sören; Sörensen, Suzette; Leutscher, Peter Ugeskrift for Laeger 2018;180(6)509-13</p> <p>Faecal mikrobiota-transplantation til behandling af tarmlidelser Rode, Anne A; Chehri, Mahtab; Munk Petersen, Andreas; Bytzer, Peter Ugeskrift for Laeger 2017;179(22)1942-6</p> <p>Ernaering og kosttilskud ved kronisk inflammatorisk tarmsygdome Hvas, Christian Lodberg; Borre, Mette; Fassov, Janne Ladefoged Ugeskrift for Laeger 2017;179(22)1937-41</p> <p>Inget specifikt talar emot melatonin vid Crohns sjukdom Holm, Johan; Von Euler, Mia Läkartidningen 2017;114(33-34)1321</p> <p>Group intervention for burnout in parents of chronically ill children – a small-scale study Lindström, Caisa; Aman, Jan; Anderzen-Carlsson, Agneta; Lindahl Norberg, Annika Scandinavian Journal of Caring Sciences 2016;30(4)678-86 https://onlinelibrary.wiley.com/doi/full/10.1111/scs.12287</p> <p>Utmattelse ved inflammatorisk tarmsygdome Grimstad, Tore; Norheim, Katrine Braekke Tidsskrift for Den Norske Laegeforening 2016;136(20)1721-4 https://tidsskriftet.no/2016/11/oversiktsartikkel/utmattelse-ved-inflammatorisk-tarmsygdome</p> <p>Orale manifestationer ved morbus Crohn</p> <p>Schwartz, Kristoffer; Fallingborg, Jan; Hjulskov, Sonja Höhle; Jensen, Thomas Tandlaegebladet 2016;120(4)336-40</p> <p>Inflammatorisk tarmsjukdom ger ofta anemi och järnbrist Halfvarson, Jonas Läkartidningen 2015;112(11)528-9</p>
--	---

Sideskift

PICO

Nasjonal veiledende plan for sykepleiepraksis: Crohn, Ulcerøs colitt

Navn VBP	Crohn/Ulcerøs colitt
Skjemanummer	1
Kontaktperson (er)	Ida Sofie Aagensen Røed (GAS), Ida Steen (IMS)
Epost	idroee@ous-hf.no (idstee@ous-hf.no)

Problemstilling formuleres som et presist spørsmål
Hvordan behandle, informere, redusere og/eller lindre symptomer hos pasienter med ulcerøs colitt/crohn innlagt på sykehuset?

Patient/problem Hvilke pasienter/tilstand/ sykdom dreier det seg om?	Pasienter med crohn/Ulcerøs colitt innlagt på sykehus
Intervention Hvilken intervensjon/ eksposisjon dreier det seg om?	Sykepleieintervensjoner
Comparison Hva sammenlignes intervensjonen med?	
Outcome Hvilke resultat/effekter er av interesse?	

Hva slags type spørsmål er dette?	Er det aktuelt med søk i Lovdata etter relevante lover og forskrifter?
☐ Diagnose ☐ Etiologi ☒ Erfaringer ☒ Diagnose ☒ Effekt av tiltak	☐ Ja ☒ Nei

Hvilke søkeord er aktuelle for å dekke problemstillingen?	
Bruk om mulig engelske ord, og pass på å få med alle synonymer. Del opp søkeordene etter hva som gjelder/beskriver pasienten, intervensjonen/eksposisjonen, sammenligningen og utfallet.	
P	<ul style="list-style-type: none">• Patient with IBD (inflammatory bowel disease) ulcerative colitis, crohn.

Nasjonal veiledende plan for sykepleiepraksis: Crohn, Ulcerøs colitt

Person/pasient/problem	<ul style="list-style-type: none">• Patient with IBD• Patient with IBD that have diarrhea• Patient with IBD that have pain• Patient with rectal soreness• fistulas• oral ulcers
Intervensjon/eksposisjon	<ul style="list-style-type: none">• Information early in the study process• Teaching IBD Group/School about the illness• All available information• Vital signs (blood pressure, temperature, pulse) at regular times• bowel rest• Normal diet• # Are managed electrolyte concentrate GEM- salts• # artificial sweeteners in beverages• # Drink plenty• Activity• lubrication with drug ointment• sitting in green soap• Lubrication cortisone creme

